

FORDONSSTRATEGISK
FORSKNING OCH INNOVATION

Holistiskt angreppssätt för ökad trafiksäkerhet

Förstudie av transportföretag och dess organisation

Sofia Lofstrand
29 november 2013
Delprogram: Fordons- och trafiksäkerhet

Innehåll

1. Sammanfattning.....	3
2. Bakgrund	4
3. Syfte.....	4
4. Genomförande.....	4
5. Resultat	4
5.1 Bidrag till FFI-mål	5
6. Spridning och publicering.....	5
7. Slutsatser och fortsatt forskning.....	5
8. Deltagande parter och kontaktpersoner	6

Kort om FFI

FFI är ett samarbete mellan staten och fordonsindustrin om att gemensamt finansiera forsknings-, innovations- och utvecklingsaktiviteter med fokus på områdena Klimat & Miljö samt Säkerhet. Satsningen innebär verksamhet för ca 1 miljard kr per år varav de offentliga medlen utgör hälften.

För närvarande finns fem delprogram Energi & miljö, Fordons- och trafiksäkerhet, Fordonsutveckling, Hållbar produktionsteknik och Transporteffektivitet. Läs mer på www.vinnova.se/ffi

1. Sammanfattning

För att ta ytterligare steg mot den långsiktiga visionen om noll dödade och för att nå de mål som satts upp för Sverige (halvera antalet trafikdödade och minska antalet allvarligt skadade med en fjärdedel från 2007 till 2020) och EU (halvering av antalet trafikdödade mellan 2010 och 2020) så är det nödvändigt att angripa orsaken till olyckor och genom riskhantering och så tidigt som möjligt förhindra dess uppkomst. Genom att bättre förstå orsaker till olyckor, kan lösningar utvecklas genom en kombination av säkra fordon, säkra förare och en säker organisation.

Projektet har genom en förstudie av PostNord Logistics verksamhet i Sverige utrett olyckor inom fjärr, regional och stadsdistribution och genom samarbete mellan Volvo GTT och PostNord följt upp och utrett orsaker till olyckor. Detta har gjorts genom att ta ett helhetsgrepp och att under utredningen fokusera på fordon, förare och organisation, vilka alla påverkar risken för olyckor. Genom detta arbete har vi kommit ett steg närmare och blivit effektivare på att förstå orsaker till olyckor, vilket är en förutsättning till att utveckla effektiva lösningar.

För både lastbil och skåpbil har 43 % av olyckorna skett på allmän väg, till största del på väg inom tätbebyggt område. 53 % av olyckorna har skett vid lastkajer, på terminaler, parkeringsområden, och gårdsplaner. Olyckorna har till största del skett i låga hastigheter vid manövrering av fordonet i trånga utrymmen där det är viktigt att vara medveten om fordonet läge i längd, bredd och höjd. Av de olyckor som studerades har 4 % skett på väg utom tätbebyggt område. Majoriteten av dessa olyckor har hänt på flerfiliga vägar med högre hastighet. Filbytesolyckor och påkörning bakifrån är återkommande olyckstyper för olyckor på väg utom tätbebyggt område. 2 % av olyckorna har resulterat i personskador. Två fall var med gående, två fall med annat fordon och ett fall med mopedist.

För att undersöka orsaker till de olyckor som har identifierats i projektet har säkerhetsarbetet på PostNord analyserats inom områdena prioritet, problemförståelse och åtgärder. Även specifika problemområden för chaufförerna i deras arbete har identifierats. Dessa är chaufförens allmänna körkunskaper, procedur för fordonshantering vid leverans och hämtning av gods, leveranssäkerhet, förutsättningar för arbetet och motivation bland chaufförer för att öka säkerheten. Vidare har rekommendationer för åtgärder som har potential att minska olycksrisken på PostNord Logistics föreslagits. De kan sammanfattas i åtgärder inom organisationen, för chaufförerna och för tekniskt stöd.

2. Bakgrund

För att ta ytterligare steg mot den långsiktiga visionen om noll dödade och för att nå de mål som satts upp för Sverige (halvera antalet trafikdödade och minska antalet allvarligt skadade med en fjärdedel från 2007 till 2020) och EU (halvering av antalet trafikdödade mellan 2010 och 2020) så är det nödvändigt att angripa orsaken till olyckor och genom riskhantering och så tidigt som möjligt förhindra dess uppkomst. Genom att bättre förstå orsaker till olyckor, kan lösningar utvecklas genom en kombination av säkra fordon, säkra förare och en säker organisation.

3. Syfte

Projektet har genom en förstudie av PostNord Logistics verksamhet i Sverige utrett olyckor inom fjärr, regional och stadsdistribution och genom samarbete mellan Volvo GTT och PostNord följt upp och utrett orsaker till olyckor. Detta har gjorts genom att ta ett helhetsgrepp och att under utredningen fokusera på fordon, förare och organisation, vilka alla påverkar risken för olyckor. Genom detta arbete har vi kommit ett steg närmare och blivit effektivare på att förstå orsaker till olyckor, vilket är en förutsättning till att utveckla effektiva lösningar.

4. Genomförande

Fokus i projektet har varit att kartlägga olyckor och utreda orsaker till dessa för PostNord Logistics Region Väst. Region Väst är en av sex regioner i PostNords svenska logistikverksamhet och har en fordonsflotta på ca 210 lastbilar (över 3,5 ton) och ca 130 skåpbilar (under 3,5 ton). I regionen arbetar ca 515 chaufförer. Analysarbetet har utgått från olycksstatistik, intervjuer med anställda på PostNord Logistics, observationer av chaufförer under arbetsskift och olycksuppföljning genom intervjuer av chaufförer när en olycka skett.

5. Resultat

För både lastbil och skåpbil har 43 % av olyckorna skett på allmän väg, till största del på väg inom tätbebyggt område. 53 % av olyckorna har skett vid lastkajer, på terminaler, parkeringsområden, och gårdsplaner. Olyckorna har till största del skett i låga hastigheter vid manövrering av fordonet i trånga utrymmen där det är viktigt att vara medveten om fordonet läge i längd, bredd och höjd. Av de olyckor som studerades har 4 % skett på väg utom tätbebyggt område. Majoriteten av dessa olyckor har hänt på flerfiliga vägar med högre hastighet. Filbytesolyckor och påkörning bakifrån är återkommande olyckstyper för olyckor på väg utom tätbebyggt område. 2 % av olyckorna har resulterat i

personskador. Två fall var med gående, två fall med annat fordon och ett fall med mopedist.

För att undersöka orsaker till de olyckor som har identifierats i projektet har säkerhetsarbetet på PostNord analyserats inom områdena prioritet, problemförståelse och åtgärder. Även specifika problemområden för chaufförerna i deras arbete har identifierats. Dessa är chaufförens allmänna körkunskaper, procedur för fordonshantering vid leverans och hämtning av gods, leveranssäkerhet, förutsättningar för arbetet och motivation bland chaufförer för att öka säkerheten. Vidare har rekommendationer för åtgärder som har potential att minska olycksrisken på PostNord Logistics föreslagits. De kan sammanfattas i åtgärder inom organisationen, för chaufförerna och för tekniskt stöd.

5.1 Bidrag till FFI-mål

Projektet har bidragit till ny kunskap och metodutveckling när det gäller olycksutredningar och orsaksanalys med fokus en specifik organisation, dess förare och fordon. Detta bidrar till att komma ett steg närmare och bli effektivare på att förstå orsaker till olyckor, vilket är en förutsättning till att utveckla effektiva lösningar för att minska antalet trafikolyckor och antalet döda och skadade i trafiken. Lösningar som kan utvecklas med projektresultaten som grund inkluderar system för fordonssäkerhet hos transportföretag, t.ex. hur företag arbetar med förarträning och kontinuerligt förbättringsarbete för säkerhet (ISO39001 standard för ledningssystem för vägtrafiksäkerhet).

6. Spridning och publicering

Projektresultaten kommer att presenteras under Trafik och fordonsmässan i Göteborg i maj 2014.

7. Slutsatser och fortsatt forskning

Projektet har bidragit till ett antal resultat som kan utnyttjas av transportföretag i deras arbete med att minska säkerhetsriskerna och antalet trafikolyckor. Dessa inkluderar organisationens arbetssätt, förarnas kompetensutveckling och motivation och utrustning på fordonen som kan öka säkerheten. Det arbete med förarträning som redan i dag är obligatoriskt har potential att utvecklas för att bli mer effektivt. Även organisationens säkerhetskultur och arbetssätt kan effektiviseras och förbättras med projektresultaten som grund.

FORDONSSTRATEGISK
FORSKNING OCH INNOVATION

8. Deltagande parter och kontaktpersoner

Sofia Löfstrand, Volvo Technology AB

sofia.lofstrand@volvo.com

Hans Ankergård Karolin, PostNord Logistics

Hans.K.Ankergard@posten.se

FORDONSSTRATEGISK
FORSKNING OCH INNOVATION

Adress: FFI/VINNOVA, 101 58 STOCKHOLM
Besöksadress: VINNOVA, Mäster Samuelsgatan 56, 101 58 STOCKHOLM
Telefon: 08 - 473 30 00